

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра економічної теорії та конкурентної політики

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. зі 11 від 28.09 2023 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

ЕКОНОМІЧНА ФУТУРОЛОГІЯ /
ECONOMIC FUTUROLOGY

РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE

освітній ступінь	доктор філософії /	PhD
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/ 05 Social and behavioral sciences
спеціальність	051 Економіка	/ 051 Economics

Київ-2023

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та конкурентної політики від 19 червня 2023 р., протокол № 16.

Автори: К.М. Ніколаєць, доктор історичних наук, професор.

Рецензенти: Блакита Г.В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів підприємства, гарант освітньо-наукової програми 051 «Економіка»;
Штундер І.О., доктор економічних наук, професор;
Ляшенко О.О., канд.іст.наук, аналітик Research & Branding Group

**ЕКОНОМІЧНА ФУТУРОЛОГІЯ /
ECONOMIC FUTUROLOGY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	доктор філософії	/	PhD
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/	05 Social and behavioral sciences
спеціальність	051 Економіка	/	051 Economics

Розділ 1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні (семінарські) заняття / МК	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет та завдання Економічної футурології	9	2	2	7	П
Тема 2. Методи та моделі прогнозування соціально-економічного розвитку	11	2	-	7	О, Д, П
Тема 3. Теорії глобального прогнозування	12	2	2	8	О, ТЗ, Д, П
Тема 4. Теорії інформаційного суспільства	12	2	2	8	О, МС, П
Тема 5. Песимістичні концепції соціально-економічного розвитку	12	2	2	8	О, Т, МС
Тема 6. Перспективні прогнози «технократичного розвитку» суспільства	12	2	2	8	ТЗ, Д, П
Тема 7. Когнітивне викривлення	12	2	2	8	О, МС, ТЗ, П
Тема 8. Новітнє прогнозування майбутнього в умовах глобалізації	10	2	-	8	ТЗ, П
Разом	90/3	16	12	62	
Підсумковий контроль – залік					

Скорочення: О – опитування; Т – тести; Д – дискусія; П – презентація; МС – моделювання ситуації; Е – есе; ПА – порівняльний аналіз.

Розділ 2. Тематика та зміст лекційних, практичних (семінарських) занять, самостійної роботи здобувачів

Результати навчання	Навчальна діяльність ¹	Робочий час здобувача, год.
1	2	3
Тема 1. Предмет та завдання Економічної футурології		
<p><i>Знати:</i> сутність Економічної футурології, її завдання та головні напрями, а також основні футурологічні концепції</p> <p><i>Вміти:</i> визначати основні напрями, порівнювати футурологічні концепції</p>	<p align="center">План лекції</p> <p>1. Економічна футурологія як наука. 2. Головні напрями дослідження Економічної футурології. 3. Етапи розвитку футуроорієнтованих прогностичних підходів. 4. Футурологічні концепції.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1-2. <i>Додатковий:</i> 4, 5, 28. <i>Інтернет-ресурси:</i> 1, 2.</p>	2
	<p align="center">Практичне заняття</p> <p>1. Головні напрями досліджень Економічної футурології 2. Становлення та розвитку основних футурологічних концепцій. 3. Дж.Кейнс про економічні можливості майбутнього. <i>Презентація та обговорення:</i> 1. <i>Історичні закономірності які впливають на «футурологічні закони».</i> 2. <i>Роберт Шіллер: новий погляд на майбутні методи управління ризиками за допомогою інформаційних технологій.</i> 3. <i>Теорія двосторонніх ринків для нового століття Елвіна Рота.</i> 4. <i>Роберт М. Солоу: «Несиметричні думки про те, як усе може піти далі».</i></p>	2
	<p align="center">Самостійна робота здобувачів</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку. <i>Презентація та есе за темами:</i></p>	7

¹ Курсивом виділено питання, що розглядаються із застосуванням інтерактивних методів навчання.

	<p>1. Історичні закономірності які впливають на «футурологічні закони».</p> <p>2. Роберт Шіллер: новий погляд на майбутні методи управління ризиками за допомогою інформаційних технологій.</p> <p>3. Теорія двосторонніх ринків для нового століття Елвіна Рота.</p> <p>4. Роберт М. Солоу : «Несиметричні думки про те, як усе може піти далі».</p> <p>2. Порівняльний аналіз оптимістичних моделей майбутнього розвитку людства (есе).</p> <p>3. Порівняльний аналіз песимістичних моделей майбутнього розвитку людства (есе).</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-2. Додатковий: 4, 5, 28. Інтернет-ресурси: 1, 2.</p>	
Тема 2. Методи та моделі прогнозування соціально-економічного розвитку		
<p><i>Знати:</i> основні методи експертних досліджень, розвиток методології організації наукового прогнозування</p> <p><i>Вміти:</i> визначати доцільність використання певних методів наукового пошуку залежно від його завдань</p>	<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Сутність і різновиди експертних методів дослідження</p> <p>2. Сутність методології Форсайту. Економічна синергетика.</p> <p>3. Основні сценарії і проекти Римського клубу.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 2. Додатковий: 6, 7, 14, 22, 23, 24, 27. Інтернет-ресурси: 1-4.</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">7</p>
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів.</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку.</p> <p><i>Презентація та есе за темами:</i></p> <p>1. Глобальний прогноз Й.Рандерса.</p> <p>2. Економетричне моделювання Я. Тінбергена та О. Флехтхайма (презентація).</p> <p>3. Наукові підходи Д.Белла та Дж. Форрестера. (презентація).</p> <p>4. Аналіз постіндустріального суспільства Д. Белла (есе).</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 2. Додатковий: 6, 7, 14, 22, 23, 24, 27.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>

	Інтернет-ресурси: 1-4.	
Тема 3. Теорії глобального прогнозування		
<p><i>Знати:</i> теорії наукового прогнозування, причини їх появи та наслідки втілення у життя основних положень</p> <p><i>Вміти:</i> визначати доцільність використання певних елементів теорій глобального прогнозування в інтересах Української держави</p>	<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Прогнозування в умовах посилення впливу глобальних проблем на розвиток людського суспільства. 2. Вплив глобалізації та регіоналізації на характер прогнозування. 3. Прогнозування як засіб реалізації цивілізаційних і квазіцивілізаційних проєктів (С.Хангтінгтон, Зб.Бжежинський, Ф.Фукуяма).</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2. <i>Додатковий:</i> 2, 3, 4, 20, 21. <i>Інтернет-джерела:</i> 1,3.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття</p> <p>1. Участь штучного інтелекту у прогнозуванні. 2. <i>Геополітика і геостратегія та їх роль у визначенні напрямів прогнозування (дискусія).</i> 3. <i>Визначенням впливу глобалізаційних процесів на спрямування футурологічних досліджень (моделювання ситуації).</i> 4. Зб. Бжезінський: Геополітична роль і доля України. <i>Презентація та обговорення:</i> 1. <i>Концепція світової першості Зб. Бжезінського.</i> 2. <i>Прогнози Ф.Фукуями щодо завершення російсько-української війни.</i></p>	8
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів.</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку. <i>Презентація та есе за темами:</i> 1. Концепція світової першості Зб. Бжезінського (презентація). 2. Прогнози Ф.Фукуями щодо завершення російсько-української війни (презентація). 3. Визначення засобів реалізації стратегій і завдань провідними країнами світу на міжнародній арені (есе).</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2.</p>	2

	Додатковий: 2, 3, 4, 20, 21. Інтернет-джерела: 1, 3.	
Тема 4. Теорії інформаційного суспільства		
<p><i>Знати:</i> Специфіку сучасного інформаційного суспільства, роль процесу глобалізації у становленні та розвитку інформаційної економіки</p> <p><i>Вміти:</i> визначати причини змін умов праці та зайнятості в інформаційному суспільстві, причини та характер кіберзлочинності і роль кібербезпеки у економічному розвитку</p>	<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Специфіка сучасного інформаційного суспільства. 2. Інформаційна економіка та процес глобалізації. 3. Шіллер Г. Інформація та розвинутий капіталізм. 4. Управління інформацією та маніпулятивні технології.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1.</i> <i>Додатковий: 15, 16, 22, 29.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-4.</i></p>	2
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття</p> <p>1. Роль глобалізації у розвитку інформаційного суспільства (моделювання ситуації.) 2. Трансформація умов праці і зайнятості. 3. Кіберзлочинність і кібербезпека, їх роль для перспективного розвитку економіки.</p> <p><i>Презентація та обговорення:</i> 1. Специфіка впливу інформаційного суспільства на характер прогнозування майбутнього. 2. Розвиток інформаційної економіки.</p>	8
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів.</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку.</p> <p><i>Презентація та есе за темами:</i> 1. Специфіка впливу інформаційного суспільства на характер прогнозування майбутнього (презентація). 2. Розвиток інформаційної економіки (презентація). 3. Мережеве суспільство та «хмарні» технології (есе).</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1.</i> <i>Додатковий: 15, 16, 22, 29.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-4.</i></p>	2
Тема 5. Песимістичні концепції футурології		

<p><i>Знати:</i> Основні погляди представників песимістичних концепцій футурології</p> <p><i>Вміти:</i> визначати причини появи песимістичних концепцій футурології та їх вплив на розвиток футурологічних досліджень</p>	<p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив природних катастроф на міжнародну економіку. 2. Прогнози майбутнього Ж. Фурастьє, Р. Хансен. 3. Основа концепції М. Кондратьєва. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1-2.</i> <i>Додатковий: 18, 19.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	<p>2</p>
	<p>Практичне заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ризики нових технологій для людства. 2. Тероризм як регіональна та глобальна загроза, використання терористичних методів у гібридних війнах. 3. <i>Природа глобальних ризиків, методи визначення їх важливості для людського суспільства (моделювання ситуації).</i> <p><i>Презентація та обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Вплив екологічних проблем на прогнозування майбутнього та розвиток економічної діяльності.</i> 2. <i>Вплив природних катастроф на міжнародну економіку.</i> 3. <i>Природа глобальних ризиків, методи визначення їх важливості для людського суспільства.</i> 	<p>8</p>
	<p>Самостійна робота здобувачів.</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку.</p> <p><i>Презентація та есе за темами:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив екологічних проблем на прогнозування майбутнього та розвиток економічної діяльності (презентація). 2. Вплив природних катастроф на міжнародну економіку (презентація). 3. Природа глобальних ризиків, методи визначення їх важливості для людського суспільства (презентація). 4. Мартін Л. Вейцман: вплив природних катастроф на міжнародну економіку (есе). <p><i>Основний: 1-2.</i> <i>Додатковий: 18, 19.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	<p>2</p>

	Тема 6. Перспективні прогнози розвитку «технократичного розвитку» суспільства	
<p><i>Знати:</i> перспективи співпраці людини із штучним інтелектом, прогнози формування основних цінностей майбутнього</p> <p><i>Вміти:</i> визначати причини появи і розвитку штучного інтелекту і аналізувати можливі варіанти його співпраці із людиною</p>	<p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перспективна конкуренція/співпраця людини і штучного інтелекту та розвиток економіки. 2. Еволюція цінностей. Прогнози щодо основних цінностей майбутнього. 3. Прогноз майбутнього та його оцінки: Р. М. Солоу. 4. Екстраполяції та моделі. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1.</i> <i>Додатковий: 9, 30, 31.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	2
	<p align="center">Практичне заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Дослідження економістами впливу новітніх технологій виробництва та інформаційного забезпечення на економіку (дискусія).</i> 2. Нейросенсорний контакт та розробка правового поля його використання для розширення можливостей людини. 3. Специфіка використання роботів, здатних до самопрограмування у економічній діяльності. <p><i>Презентація та обговорення:</i> 1. «Розумні ринки» Е. Рот. 2. <i>Дослідження економістами впливу новітніх технологій виробництва на економіку.</i> 3. <i>Специфіка використання роботів, здатних до самопрограмування у економічній діяльності.</i></p>	8
	<p align="center">Самостійна робота здобувачів.</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку.</p> <p><i>Презентація та есе за темами:</i> 1. «Розумні ринки» Е. Рот (презентація). 2. Дослідження економістами впливу новітніх технологій виробництва на економіку(презентація). 3. Специфіка використання роботів, здатних до самопрограмування у економічній діяльності (презентація). 4. Динаміка демографічної ситуації в умовах</p>	2

	<p>поширення біоробототехніки (есе). 5. Розвиток біороботів/людей із надлишковим імплануванням технічних засобів (есе). Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1.</i> <i>Додатковий: 9, 30, 31.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	
Тема 7. Когнітивне викривлення		
<p><i>Знати:</i> специфіку когнітивного викривлення</p> <p><i>Вміти:</i> визначати перспективні наслідки когнітивного викривлення</p>	<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття когнітивного викривлення та його основні види. 2. Футурофобія. Е. Тофлер. 3. Талеб Н. Причини і характер недооцінки ролі «чорних лебедів» у розвитку людства. 4. Дослідження когнітивних викривлень у працях Д. Канемана, П. Словіка, А.Тверські. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 2</i> <i>Додатковий: 8, 25, 32-35.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	2
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідження проблем випадковості та ймовірності. 2. Специфіка сприйняття футурошоку у різних країнах (моделювання ситуації). 3. Визначення меж дослідження майбутнього із залученням штучного інтелекту. <p><i>Презентація та обговорення:</i> 1. «Модернізація» футурошоку в умовах розвитку біоробототехніки. 2. Нейросенсорного контакту та вживлення імплантів різного призначення.</p>	8
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів.</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку.</p> <p><i>Презентація та есе за темами:</i> 1. «Модернізація» футурошоку в умовах розвитку біоробототехніки (презентація). 2. Нейросенсорний контакт та вживлення імплантів різного призначення (презентація).</p>	2

	<p>3. Специфіка футурошоку майбутнього в умовах прискорення обробки та передачі інформації (есе).</p> <p>4. Можливості віртуального конструювання реальності у глобальних цифрових мережах (есе).</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 2</i> <i>Додатковий: 8, 25, 32-35.</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	
Тема 8. Новітнє прогнозування майбутнього в умовах глобалізації		
<p><i>Знати:</i> специфіку появи та розвитку нових економічних центрів, а також формування новітніх поглядів на прогнозування</p> <p><i>Вміти:</i> визначати найбільш ймовірні прогнози економічної діяльності у найближчому майбутньому із урахуванням міждисциплінарного підходу</p>	<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Поява та розвиток нових економічних центрів в умовах прискорення «кіберизації» суспільства.</p> <p>2. Аналіз нових викликів та організація економіки: Андреу Мас-Колелл. Джон Е. Ремер.</p> <p>3. Д.Аджемоглу, Дж.Робінсон та аналіз процвітання держав і їх занепаду.</p> <p>4. Ювал Ной Харарі. Загроза глобальної війни, зміни клімату, екологічного колапсу та руйнівних технологій.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1-2.</i> <i>Додатковий: 1, 6, 10, 11, 12, 13,</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів.</p> <p>Вивчення джерел відповідно до тематики навчальної програми, пошукова та аналітична робота за тематикою дисертаційного дослідження, верифікація висновків наукового пошуку.</p> <p><i>Презентація та есе за темами:</i></p> <p>1. Оцінки довгострокового впливу сучасних рішень на майбутнє(презентація).</p> <p>2. Технології Четвертої промислової революції (есе).</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1-2.</i> <i>Додатковий: 1, 6, 10, 11, 12, 13,</i> <i>Інтернет-джерела: 2-3.</i></p>	8
Аудиторна робота		28
Самостійна робота		62
Разом		90

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. In 100 years. Leading Economists predict the future. Edited by Ignacio Palacios-Huerta. The MIT Press: Cambridge, Massachusetts. 2015, 216 p.
2. Зінчук Т.О., Куцмус Н.М., Прокопчук О.А. Усюк Т.В. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: Навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури, 2023. 372 с.

Додатковий:

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають / пер. з англ. Robinson, James A, and Daron Acemoglu. 2006. *Economic Origins of Dictatorship and Democracy*. Cambridge, UK: Cambridge University Press. Демнчука. 2-ге вид., випр. Київ : Наш формат, 2017. 440 с.¹
2. Арон Р. Мир і війна між націями. Київ : МП «Юніверс», 2000. 688 с.
3. Бжезинський Зб. Велика шахівниця / Пер. з англ. О.Фешовець. Харків : Вид-во «Ранок : «Фабула», 2018. 288 с.
4. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2006. 474 с
5. Голянич М. Футурологія. Філософія майбуття. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2017 р. 540 с.
6. Джаред Даймонд. Колапс. Чому одні суспільства занепадають, а інші успішно розвиваються. Київ : КМ-БУКС, 2021. 688 с.
7. Грем Макстон, Йорген Рандерс. У пошуках добробуту. Керування економічним розвитком для зменшення безробіття, нерівності та змін клімату. Київ: Паблум, 2017. 320 с.
8. Талеб Н.Н. Чорний лебідь. Про (не)ймовірне у реальному житті / насім Ніколас Талеб; пер. з англ. Микола Климинчук. Київ : Наш формат, 2017. 392 с.
9. Форд М. Пришестя роботів. Техніка і загроза майбутнього безробіття. Переклад з англійської Володимира Горбатька. Київ : Наш формат. 400 с.
10. Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття / пер. с англ. Олександр Дем'ячук. Київ : Book Chef, 2018. – 416 с.
11. Харарі Ю.Н. Ното Deus. Людина божественна. За лаштунками майбутнього / пер. с англ. Олександр Дем'ячук. Київ : Book Chef, 2018. 512 с.
12. Харарі Ю.Н. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього / пер. с англ. Яросла Лебеденко. Харків: КСД, 2016. 544 с.
13. Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття / пер. с англ. Олександр Дем'ячук. Київ : Book Chef, 2018. 416 с.
14. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting. Basic Books; Reissue edition, 1976. 618 p.

---

¹ курсивом позначені джерела, що знаходяться в бібліотеці ДТЕУ

15. Burrows M. *The Future, Declassified: Megatrends That Will Undo the World Unless We Take Action*. New York: St. Martin's Press, 2014. 288 p.
16. Castells M. *The Rise of the Network Society*. New Jersey: Wiley-Blackwell, 1996. 624 p.
17. Clarke A. C. *Profiles of the Future: An Inquiry into the Limits of the Possible*. London: Indigo, 2000. 211 p.
18. Donella H Meadows; Jorgen Randers; Dennis L Meadows; William W Behrens. *The Limits to Growth: A Report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind*. Universe Books, 1972. 211 p.
19. Donella H. Meadows, Jorgen Randers and Dennis L. Meadows *Limits to Growth-The 30 year Update*, 2004,
20. Edited by William Solecki and Cynthia Rosenzweig. *Climate Change and U.S. Cities Urban Systems, Sectors, and Prospects for Action*. 384 p.
21. Fukuyama F. *State-Building: Governance and World Order in the 21st Century*. New York: Cornell University Press, 2004. 160 p.
22. Jared Diamond. *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed*, 2005. 592 p.
23. Jorgen Randers. *2052: A Global Forecast for the Next Forty Years*, 2012. 416 p.
24. Kahn H., Brown W., Martel L. *The Next 2000 Years, A Scenario for America and the World*. – N.-Y., 1976. P. 226.
25. Kahneman D., Tversky A. *Choices, values and frames*. Cambridge University Press. 2003. 860 p.
26. Keynes J. M. *Economic Possibilities for our Grandchildren // Essays in Persuasion*. N. Y.: W. W. Norton & Co, 1963. P. 358 – 373.
27. Meadows D., Randers J., Meadows D. *The Limits to Growth: The 30-Year Update*. Vermont: Chelsea Green Publishing Company, 2004. 338 p.
28. Roubini N., Mihm S., *Crisis Economics: A Crash Course in the Future of Finance*. New York: Penguin Press, 2010. 368 p.
29. Schiller H. *Culture, Inc.: The Corporate Takeover of Public Expression*. Boston: Oxford University Press, 1989. 201 p.
30. Schwab K. *Shaping the Fourth Industrial Revolution*. New York: Currency, 2018. 288 p.
31. Solow R. M. 2013. *Stray Thoughts on How It Might Go*. In: Palacios-Huerta I. (ed.) *In 100 Years Leading Economists Predict the Future*. Cambridge, MA; London: The MIT Press; 137–144.
32. Toffler A. *Future Shock*. New York: Ballantine Books, 2022. 624 p.
33. Toffler A. *Powershift: Knowledge, Wealth, and Violence at the Edge of the 21st Century*. New York: Bantam, 1991. 640 p.
34. Toffler A. *The Third Wave*. New York: Random House Value Publishing, 1987. 544 p.
35. Toffler A., Toffler H. *Revolutionary Wealth*. New York: Currency, 2007. 512 p.

Интернет-ресурсы

1. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. RAND Corporation . URL : <https://www.rand.org/>
3. The Club of Rome. URL : <https://www.clubofrome.org/>
4. World Economic Forum. URL : <https://www.weforum.org/>